

Izhaja vsak dan zjutraj razven v ponedeljkih in dneh po praznikih. Posamezna številka Din 1,-, lanskoletne 2,-; mesečna naročnina Din 20,-, za tujino 30,-. Uredništvo v Ljubljani, Gregorčičeva 23. Telefon uredništva 30-70, 30-69 in 30-71.

Jugoslovan

Rokopisov ne vračamo. Oglasi po tarifi in dogovoru.

Uprava
Ljubljana, Gradišče 10, tel. 30-63.
Podružnica v Mariboru, Alek-sandrova cesta št. 24, tel. 29-60.
V Celju: Slomškov trg 4.
Pošt. ček. rač.: Ljubljana 15.621.

Št. 203

Ljubljana, četrtek, dne 3. septembra 1931

Leto II.

Profesor Moulin,

katerega je fašistično sodišče obsodilo na dve leti ječe.

Za svečanost »Jadranske straže« v Zagrebu

Zagreb, 2. septembra. AA. V nedeljo 6. septembra bo svečan krst zastave Jadranske straže, krajevni odbor II. v Zagrebu. Kumica nove zastave bo Nj. Vel. kraljica. Na tej proslavi bo, sodeč po dosedanjih prijavah, sodelovalo ogromno število društev, nacionalnih ustanov in državljanov iz bližnje in daljne okolice. Radi pravilne organizacije vsega slavlja so povabljeni zastopniki sodelujočih društev na sejo, ki bo v četrtek 3. t. m. v mestni posvetovalnici v Zagrebu pod predsedstvom zagrebskega župana dr. Skulja.

Zagreb, 2. septembra. AA. Prometni minister je s svojim sklepom št. 71.327-31 dovolil članom Jadranske straže četrtinsko vožnjo na potovanju na proslavo posvetitve zastave Jadranske straže v Zagrebu. Popust velja za vse vlake, razen orijentekspresa od vstetega 4. do 8. t. m. do Zagreba, odnosno do one postaje, kjer potniki vstopijo v poseben vlak. Potniki kupijo na odhodni postaji na podlagi članske legitimacije Jadranske straže vozni listek za polovično vožnjo, ki jim bo veljal tudi za brezplačen povratek, če se izkažejo s potrdilom, da so se udeležili proslave Jadranske straže v Zagrebu. Isti popust velja tudi pri potovanju v posebnih vlakih, ki jih železniške direkcije na prošnjo Jadranske straže lahko uvedejo s katerekoli postaje do Zagreba in nazaj, če znaša število potnikov na odhodni postaji vsaj 250 oseb, odnosno če se plača vsaj za toliko ljudi voznina.

Bolezen romunske kraljice matere

Bukurešt, 2. septembra. d. Kraljica-mati Marija je v Sinaji težko obolela. Nahaja se v dvorcu Balticu ob Črnem morju, kjer se mora podvreči dietični kuri v svrhu, da bo lažje in z večjim uspehom prestala neobhodno operacijo.

Nova romunsko-madarska trgovinska pogodba

Budimpešta, 2. septembra. n. Včeraj je stopila v veljavo pred kratkim sklenjena romunsko-madarska trgovinska pogodba. Po tej pogodbi sme Romunija uvoziti v Madjarsko 48 tisoč vagonov lesa po znižanih carinskih tarifih. Carinske postavke se znižajo od 50 na 35 zlatih kron. Poleg tega pa se Madjarska pogaja s Češkoslovaško za ureditev uvoza češko-slovaškega lesa. Vse kaže, da bo le češkoslovaška smela uvoziti v Madjarsko vsako leto 30 tisoč vagonov lesa po enakih tarifnih ko Romuniji. Ta dva kontingenta pomenita, da je Madjarska reducirala proizvodnjo lesa na 26.000 vagonov.

Bolgarski konzul v Berlinu postavljen pred sodnike

Sofija, 2. septembra. »Zarja« poroča, da je bolgarski generalni konzul v Berlinu Nikodim, ki je bil obtožen pred berlinskim sodiščem zaradi potvorbe listin, krive prisige in izsiljevanja, predložil sodišču med drugimi obrambnimi spisi osebno brzojavko bolgarskega kralja s čestitkami k 60-letnici.

List protesta proti taki zlorabi kraljevega imena in pravi, da je treba temu procesu posvetiti veliko pozornost, ker je že doslej napravil v Berlinu pri vseh prijateljih bolgarskega naroda najslabši vtis.

Prebivalstvo Julijske Krajine

Rim, 2. septembra. v. Centralni statistični urad je objavil podatke o prebivalstvu v posameznih pokrajinah italijanske države. Pokrajine, v katerih prebiva slovensko ljudstvo, so: Videmska, goriška, tržaška, puljska, reška in zadarska. V videmski pokrajini so našli 717.923 prebivalcev, v goriški 205.717, v tržaški 348.410, v puljski 298.072, v reški 106.532, v zadarski 20.314.

Po poslednjih podatkih, ki so bili ponovno pregledani in korigirani, šteje Italija 42.158.817 prebivalcev.

Razširitev in reorganizacija kraljevske vlade

Beograd, 2. septembra. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja z dne 2. septembra 1931 so postavljeni:

za ministra brez portfelja Kosta Timotijević, bivši minister, dr. Ivan Paleček, bivši minister, Andra Stanić, bivši minister, Ivan Pucelj, bivši minister, Pavao Matica, župnik iz Bednje, dr. Avdo Hasan-Begović, državni svetnik, dr. Albert Kramer, pooblaščen minister v Pragi, za ministra za gradnje, in dr. Dragotin Kojić, bivši minister, za pravosodnega ministra.

Vsi novi ministri razen gg. Andre Stanića, Ivana Pucelja in dr. Ivana Palečka, ki so odsotni, so danes ob 16-30 prisegli pred predsednikom kraljevske vlade generalom Petrom Živkovićem.

Minister Kosta Timotijević se je rodil leta 1870 v Grošnici blizu Kragujevca. V rodnem kraju je obiskoval osnovno šolo, v Kragujevcu pa gimnazijo. Posvetil se je pravu in dovršil pravno fakulteto v Beogradu. Po dovršenih pravnih študijah je šel v sodnijsko prakso, kateri pa se je odpovedal, in leta 1898 v Smederevu otvoril odvetniško pisarno. Kot odvetnik je kmalu stopil pred javnost. Že leta 1903 je bil prvič izvoljen za poslanca. Poslanec je bil vse do leta 1929. Bil je pred vojno dvakrat in po vojni tretjič pravosodni minister, nato nekaj časa minister za notranje zadeve. Kot minister je ukinil ustmene testamente. Prenesel je preiskovalno in izvršno oblast od policije na sodišče, sodeloval je pri sestavljanju zakonov o mora-

toriju zakona o likvidaciji položaja, kakor ga je ustvarila vojna. Postavil je sodišče za vojno škodo.

Minister Andra Stanić se je rodil leta 1876 v Užicah. Tu je obiskoval osnovno šolo in realko, v Beogradu pa je absolvirал tehnično fakulteto takratne visoke šole in postal podinženjer. Kmalu pa ga je država poslala v Berlin, kjer je napravil diplomski izpit. Nameščen je bil pri ministrstvu za javna dela in je sodeloval pri gradnji novih železnic. Kmalu pa se je posvetil politiki. Leta 1912 je postal prvič narodni poslanec. Leta 1919 je bil član začasnega Narodnega predstavništva in tehnični delegat naše države na mirovni konferenci v Parizu. Že leta 1914 je postal minister prometa. Po vojni pa je bil dvakrat minister. Mnogo si je priza-

del za napredek svojega rodnega mesta in za gradnjo naših železnic.

Minister dr. Ivan Paleček se je rodil leta 1868 v Osijeku, kjer se je tudi šolal. Z gimnazije je odšel na Dunaj študirat pravo. Leta 1890 je promoviral. Tudi on je bil spočetka v sodnijski službi in se je pozneje posvetil odvetniškimu poklicu. Leta 1908 je postal poslanec v hrvatskem saboru in je zastopal program hrvatsko-srbske koalicije. V saboru je nastopal kot poslanec do konca vojne. Leta 1919 pa je bil imenovan za hrvatskega in slavonskega bana. Še tisto leto pa je postal minister za konstituanto in izenačenje zakonov v Davidovičevem kabinetu. Leta 1925 je bil ponovno izbran za narodnega poslanca.

Pravosodni minister dr. Dragotin Kojić se je rodil leta 1885 v Zaputi v okolici Kragujevca. Študiral je pravo v Parizu in Beogradu. V Parizu je promoviral. Po dovršenih študijah se je posvetil diplomatski službi. Pri volitvah leta 1922 je bil izvoljen za narodnega poslanca. Proti koncu tiste parlamentarne dobe je bil tudi minister za gozdove in rudnike. Mnogo se je bavil z mednarodnim pravom in je napisal veliko študijo o aneksiji Bosne in Hercegovine in njenem pomenu v okviru javnega mednarodnega prava.

Tudi Nemčija se odpoveduje carinski uniji

Uradno obvestilo berlinske vlade odboru za evropsko unijo -- Skupna izjava dr. Curtiusa in dr. Schobra se pričakuje za danes -- Razsodba haaškega sodišča bo objavljena še le v soboto -- Izjava dr. Curtiusa novinarjem

Pariz, 2. septembra. AA. Havas poroča iz Berlina, da je nemška vlada obvestila odbor, ki proučuje možnost evropske unije, da odstopa od carinske zveze z Avstrijo. Zunanji minister dr. Curtius bo v odboru za evropsko unijo izjavil, da je Nemčija smatrala načrt carinske zveze z Avstrijo kot del široko zasnovanega gospodarskega sporazuma med čim večjim številom evropskih držav.

Haag, 2. septembra. AA. Stalno mednarodno sodišče bo imelo v soboto 5. septembra javno sejo in na njej razglasilo rozsodbo o načrtu carinske zveze med Avstrijo in Nemčijo.

Zeneva, 2. septembra. d. Do sedaj ni niti avstrijski kancelar dr. Schober, niti nemški kancelar dr. Curtius podal napovedane odpovedi glede carinske unije. Po najnovejši verziji bosta oba storila to šele jutri dne 3. t. m. Baje je ta izjava že gotova in je bila na današnjem posvetovanju med dr. Schoberjem, dr. Curtiusom, François

Poncet kakor tudi odposlancema Anglije in Italije že sprejeta. Vest, da nameravata Schober in Curtius svoji izjavi zavleči še na poznejši čas, ne odgovarja resnici. Tudi ne smatra nikdo za resno grožnjo nekaterih listov, da namerava Schober zahtevano izjavo glede carinske unije odkloniti in se s tem odreči objavljenemu posojilu. Te grožnje najbolj dementira vest, da je avstrijska vlada danes odposlala v Zenevo svojega bivšega finančnega ministra dr. Jucha, ki naj pospeši finančne dogovore.

Pariz, 2. septembra. n. V »Matinu« je Sauerwein davi trdil, da se v Haagu skoro ne morejo odločiti. Sodniki imajo vedno večje težave. Še snovi so se nekaj ur posvetovali. Mnenja so različna. Sodniki se nikakor ne morejo sporazumeti in tako bo bržkone v odločitvi objavljeno stališče večine in stališče manjšine sodnikov.

Zeneva, 2. septembra. n. Nemški zunanji minister Curtius je novinarjem o nemško-avstrijski carinski uniji izjavil:

Od marca meseca, ko smo sklenili sporazum o načrtu za carinsko unijo, je bilo več finančnih potresov, večinoma v Nemčiji in v Avstriji. Med tem časom so se našle tudi nove poti za evropsko gospodarsko sodelovanje, ki vodijo k novi eri gospodarske kooperacije. Spričo takih razmer je moral začasno ostati v ozadju načrt o carinski uniji. Treba pa je v vsakem slučaju naglasiti, da je Avstriji brezpogojno potrebna finančna pomoč. Načrtu carinske unije se torej za enkrat odrečemo, a pod pogojem, da dobi Avstrija to finančno podporo.

Tudi danes dopoldne so se ves čas posvetovali o formuli za likvidacijo carinske unije. Pri generalnem tajniku DN so imeli konferenco Poncet, Curtius in Schober. Govorili so o stilizaciji formule za likvidacijo načrta o carinski uniji. Vse kaže, da so se sporazumeli za takšno formulo, kakršno je obrazložil nemški zunanji minister v svoji izjavi.

Novi hudi neredi na Španskem

Splošna stavka v Saragossi — Poulične borbe med delavci in policijo — Komunistični izgredi v Cordovi

Saragossa, 2. septembra. AA. Zaradi spopadov med stavkujočimi delavci in civilno gardo so delavci proglasili splošno stavko, nakar so nastali veliki nemiri.

Madrid, 2. septembra. AA. Po poročilih iz Saragosse so stavkujoči delavci postavili barikado iz miz in klopi in obmetavali redarstvo s kamenjem. Mnogo redarjev je hudo ali lažje ranjenih. Po kratki borbi pa so redarji razpršili manifestante in aretirali veliko število izgrednikov.

Madrid, 2. septembra. AA. Po poročilu iz Medelline je predsednik tamošnje delavske zveze zaprosil predsednika španske vlade, naj takoj pošlje pomoč, ker bo sicer

oddelek komunistov vdrl v Cordovo. Telefonske zveze z Medellino so prekinjene.

Madrid, 2. septembra. AA. Na zahtevo parlamentarnega odbora, ki je preiskal, kakšna krivda zadene razne člane bivšega španskega direktorija, je vlada dala prijeti 6 generalov in jih internirala v vojaških zaporih.

Madrid, 2. septembra. n. Papeški nuncij je bil danes pri ministrskem predsedniku Zamori. Alcala Zamora je kasneje novinarjem izjavil, da potekajo pogajanja z Vatikanov povoljno, da je sporazum v principu že dosežen, da pa je treba urediti še nekatere podrobnosti.

Obletnica »špijonažne afere« na Bolgarskem

Mnogi listi se sočutno spominjajo polkovnika Marinopoljskega in zahtevajo kazen za one, ki so si to afero izmislili

Sofija, 2. septembra. AA. Ob obletnici velike špijonažne afere na Bolgarskem piše list »Novo vreme«:

29. avgusta je minulo leto, odkar je preminul odlični bolgarski oficir polkovnik Marinopoljski. Ta dan so ga našli obešene ga v zaporu Gradalevske ceste. Polkovnika Marinopoljskega so pokopali brez vojaških časti. Na njegovo ime so vrgli blato. Kdo je ubil tega odličnega oficirja? Protokoli komisije o načinu njegove smrti so prazni.

Javnost ve za podrobnosti in so ji tudi znana imena krivcev. Zakaj nimajo le-ti toliko časti, da bi javno izpovedali: Mi smo ubili polkovnika Marinopoljskega. Sodite nas!

O tej aferi piše list »Zarja« tole: Zainteresirani krogi še vedno molče. Poročnik Krum Aleksijev je prost, Andrejev je v zaporu, toda v zaporih je dovolj mesta še za druge. Tjaka spadata tudi oni, ki so si to špijonažno afero izmislili in ubili bolgarskega polkovnika Marinopoljskega.

Nova seja sveta DN še le jutri

Zeneva, 2. septembra. AA. Svet Društva narodov se ne bo sestel pred petkom 4. septembra. Dotlej je treba podrobno proučiti vprašanje grško-bolgarskega sporazuma, problem mandatov in prošnjo Avstrije za novo posojilo.

Fuzija topilnic železa v Italiji

Trst, 2. septembra. v. Listi poročajo v obliki oglasa, da so se združile naslednje topilnice: »Ilva« v Genovi s kapitalom 500 milijonov, »Elva« v Rimu s kapitalom 60 milijonov, »Elba« v Turinu s kapitalom 10.400.000, topilnice železa v Trstu s kapitalom 10 milijonov, »Ave« v Benetkah s kapitalom 30 milijonov, družba topilnic v Piemontu s sedežem v Genovi in s kapitalom 2 milijona ter tvornice cementa s sedežem v Genovi in kapitalom 15 milijonov. Zadnjih 6 podjetij se je inkorporiralo v prvo in skupna družba bo dobila ime »Ilva« s sedežem v Genovi. Nova družba bo razpolagala s kapitalom 536 milijonov. Izdala bo 180.000 novih delnic. Nova družba bo prevzela vsa aktiva in pasiva dosedanjih samostojnih podjetij.

»Grof Zeppelin« v južni Ameriki

Pernambuco, 2. septembra. AA. Semkaj je prispel zrakoplov »Grof Zeppelin«. Prispel je iz Nemčije v Južno Ameriko v 71 urah. Za to pot je potreboval 1930. leta 100 ur.

Dunajski sadni trg

Dunaj, 2. septembra. d. Iz Italije se je uvozilo 10 vagonov breskev in 1 vagon grozdja, iz Jugoslavije 8 vagonov sliv, iz Madjarske 12 vagonov grozdja in 10 vagonov hrušk. Cene neizpremenjene.

Vinarska razstava in kriza vinogradništva

Vinarska razstava na velesejmu vzbuja med ljubljanskimi in tudi podeželskimi interesi tradicijonelno zanimanje. Poleg večjih interesentov pa je tudi mnogo gurmanov, ki poskušajo in ocenjujejo kapljico naše banovine. Vinarska razstava se vsako leto spopolnjuje in prikazuje napredek našega vinarstva, ki posebno v štajerskem delu dravske banovine zadobiva čedalje odličnejše mesto. Posebno sortirana vina potrjujejo upravičeno domnevo, da bi se naša vina s primerno propagando bolje uveljavila v inozemstvu. Seveda se s polno pravico obtožuje vinski krizo, ki duši našega vinogradnika. Potrebno pa je, da se prične lečenje tega nevdržnega stanja, saj zavzema vendar naše vinogradništvo odlično mesto med gospodarskimi panogami. Vzroki leže v prvi vrsti v krogu zunanjih svetovnogospodarskih pojavov. So pa v minijaturi tudi pri nas doma. Težko delo in obilo boja bo treba izvojevati, da si vinska kapljica pripori ono častno mesto, kamor po svoji gospodarski važnosti spada.

Znani svetovni vinski strokovnjak in predsednik zavoda »Office International du Vin« Leon Donarhe pravi, da je vinska kriza umetna tvorba. Skupna svetovna produkcija vina znaša ca. 160 milijonov hl. Ta produkcija absolutno ne prehaža možnosti potrošnje. Površina obdelanih vinogradov se v zadnjih 40 letih ni povečala, pač pa nasprotno prikazuje stalno nazadovanje. Vinogradništvo uspeva na zemljiščih, ki so slabo prikladna za kako drugo poljedelsko panogo. Takih zemljišč je v Evropi ca. 13 milijard hektarjev, od katerih je samo 6 milijard zasajenih s trto.

G. Donarhe trdi v nadaljnjem, da je ceneno in pristno vino najboljšo sredstvo za pobijanje alkoholizma. V nevinorodnih krajih in pa krajih s prohibicijo, je potrošnja alkohola na vsakega prebivalca znatno večja kakor pa v vinorodnih pokrajinah. V prvih krajih se potroši

čistega alkohola na glavo prebivalca 6 do 10 litrov (Bretanja, Normandija, Nizozemska), v Španiji in Portugalski znaša ta količina samo 2 litra, v Italiji celo samo 1 liter. Na Finskem in v Združenih državah ameriških pa se leto za letom ugotavlja, istočasno pa se veča tudi število zločinov.

Vinska kriza nima torej svojih vzrokov v nadprodukciji, ampak je povsem izumetničena z oromnimi carinami, užitninami, davšinami itd. Vino zbližuje ljudi in narode, s tem krepi tudi svetovni mir, za katerim vsi hrepenimo; tako zaključuje Leon Donarhe.

Vinarske razstave imajo zato še prav posebno nalogo in tudi namen, da nam pokažejo vinske produkte kot osvežujočo pijačo, ki pospešuje prebavo, preganja skrb in slabo voljo ljudem ter s tem krepi ves živčni organizem. V tem kažejo na vse one sovražnike vinske kapljice, ki so v svojem fanatičnem boju proti alkoholu mobilizirali prav vse sile, da uvrstijo tudi zdravo vinsko kapljico med škodljivce in zločince človeškega zdravja. Ni čuda, če so si potem tudi državne oblasti v posameznih državah osvojile take nazore in z vsilo uvrstile vino med luksuse, ali celo narodnemu zdravju škodljivo pijačo. Vino je postalo pijača premožnih pijancev. Kot ljudska pijača je izgubilo z mize mescana. V današnji dobi se je treba naukov, ki so jih trosili nevedni ljudje, znebiti, s tem bomo sami v največji meri pobijali alkoholizem. Kdor pije vino, opušta opojne pijače.

V tej smeri bo moralo delovati vinarsko društvo za Dravsko banovino, ki ima za kvalitativno izboljšanje našega vinogradništva neveljnih zaslug. Zelim ob tej priliki vsem našim vinogradnikom, da bi to edino pravično načelo že v najkrajšem času našlo razumevanje ne samo pri nas, pač pa tudi v onih državah, kjer je naše vino priljubljeno in tudi zaželeno!

× **Važna določila o izvozu mesnatih svinj v Avstrijo.** S trgovinsko pogodbo z Avstrijo je določen kontingent 21.000 komadov mesnatih svinj (angleške in nemške pasme in njihovih mešanec), ki jih lahko izvažamo v Avstrijo proti carini 18 zlatih kron. Do bi ta kontingent ne prihajal samo iz ene banovine je predsednik ministrskega sveta odredil, da odpade od tega kontingenta 5000 komadov na dunavsko banovino, 3000 komadov pa na dravsko banovino. Ostanek naj se razdeli na druge banovine. — Hkratu je določil, da najmanjša težina teh mesnatih svinj ne sme biti v dunavski banovini izpod 100 kg, v drugih banovinah pa ne izpod 70 kg. Poljedelsko ministrstvo je na podlagi tega odloka pozvalo kraljevske banske uprave, naj izdajo potrebne ukrepe, da število izvoženih mesnatih svinj v kontingentu z Avstrijo iz posameznih banovin ne bi preseglo imenovanega števila. Banske uprave morajo skrbeti, da so v tem kontingentu samo svinje angleške in nemške pasme in njihovih mešancev. Zahtevati morajo tudi od pooblaščenih veterinarskih organov, da poleg potrdil o zdravstvenem stanju živine in pasme izstavijo odpremnice, ki naj določijo, koliko mesnatih svinj (angleške in nemške pasme in njihovih mešanic) spada v kontingent. Tem odpremnice je treba priložiti primerne listine in jih izročiti

onim carinarnicam, kjer je treba svinje za izvoz cariniti. Na podlagi tega bodo carinske oblasti potrdile na posebnem potrdilu, ali spadajo svinje v kontingent. Banske uprave morajo nadalje odrediti pooblaščenim veterinarjem, da o vsaki pošiljki svinj, ki spadajo v kontingent, najhitreje in s točnim poročilom z dopisnico obvesti natovorno postajo, da se na ta način ustvari pregled števila izvoženih mesnatih svinj v kontingentu z njenega področja.

Borzna poročila

dne 2. septembra 1931.

Devizna tržišča

Ljubljana, 2. sept. Amsterdam 2284'20 do 2291'04, Bruselj 789'38—791'74, Curih 1102'95 do 1106'25, Dunaj 796'48—798'88, London 275'35 do 276'17, Newyork 5652'62—5669'62, Pariz 222'16 do 222'82, Praga 167'75—168'25, Trst 296'07 do 297'97.

Zagreb, 2. sept. Amsterdam 2284'20—2291'04, Dunaj 796'48—798'88, Bruselj 789'38—791'74, London 275'35—276'7, Milan 296'07—296'97, Newyork kabel 56.6362—56.8062, Newyork ček 56.5262—56.6962, Pariz 222'16—222'82, Praga 167'75—168'55, Zürich 11.0295—11.0625.

Dunaj, 2. sept. Amsterdam 287'20, Atene 9'22,

Beograd 12'54, Bruselj 99'20, Bukarešta 4'2250, London 34'5819, Madrid 65, Milan 37'23, Newyork 711'20, Pariz 27'92, Praga 21'0625, Sofija 5'1540, Stockholm 190'40, Kopenhagen 190'05, Varšava 79'61, Curih 138'58.

Curih, 2. sept. Beograd 9'07, Pariz 20'14, London 24'9675, Newyork 513'50, Bruselj 71'575, Milan 26'8675, Madrid 46'15, Amsterdam 207'10, Berlin 121'70, Dunaj 72'21, Stockholm 137'50, Oslo 137'375, Kopenhagen 137'35, Sofija 3'72, Praga 15'215, Varšava 57'65, Budimpešta 90'025, Atene 6'655, Carigrad 2'435, Bukarešta 3'06, Helsingfors 12'925.

Vrednostni papirji

Zagreb, 2. sept. Državni papirji: 7% inv. pos. 71—73, voj. škoda 330—331 (331—335), kasa 330—331 (331—332, dec. 336—338 (337), 4% agr. obv. 41'50 bl., 7% Bler 67—70 (70), 8% Bler 77—80, 7% pos. hipot. b. 68'50—69'50 (69'50—70), 6% begluške 50—50½, 50—50½. — Banke: Hrvatska banka —, — Banke: Praštediona 957'50—965, Union 150 do 155, Obrtna 6'36 d., Srbska 190—191, Zem. 113 bl. Ljublj. kred. 120 d., Medjunarodna 68 d. Industrija: Narodna šum. 25 den., Našiče 750 bl., Danica 65—70, Sečera Osijek 208 do 211'50, Trboveljska 210—215, Slavonija 200 do 205, Drava 212½—216, Brodvagon 40 bl., Dubrovačka 300—310, Jadranska pl. 460 d.

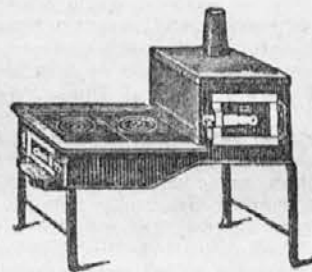
Budimpešta, 2. sept. Tendence: slaba, promet: miren. Pšenica: dec. 9'50—9'60 (9'51—9'53), marec: 10'78—11 (10'79—10'80). — Rž: dec. 9'75, marec 10'95 (10'90—95). — Koruza: maj 11'62 do 11'80 (11'75—80).

Dunaj, 2. sept. Prioritete 89, Trbovlje 26'60, Leykam 1'—.

Zitna tržišča

Na ljubljanskem tržišču tendenca za koruzo neenakomerna, promet: 2 vag. pšenice. Novi Sad, 2. sept. Koruza: bačka, bačka ok.

Pločevinasti štedilniki

Veči znamke »Regulator« na žaganje. — Najnižje cene. — Trgovci popust

Štefan Lamud

Čeplje, Vransko pri Celju

Razstavljeno na velesejmu paviljon J 670

Obiskovalcem jesenskega velesejma v Ljubljani priporočamo za nakup strojev in orodja za poljedelstvo in vsakovrstno obrt kakor tudi za nakup vsakovrstne železnine, posode, okovja, peč, stavbnega materiala itd. itd. z bogato zalogo v največji izbiri trdiko

Schneider & Verovšek

v Ljubljani, Dunajska cesta št. 16

Cenjene odjemalce opozarjamo, da na velesejmskem prostoru nismo razstavili in da nimamo nobenih provizijskih potnikov, v sled tega smo v prijetnem položaju Vam nuditi vsako v našo stroko spadajoče blago po izrednih in najnižjih cenah.

Blagovolite si na vsak način prej ogledati našo zalogo, predno potrebno blago drugje kupite.

1951

Naznanilo otvoritve

Tvrdba KORSIKA uljudno sporoča, da je otvorila v palači »Dunav«, vhod iz Beethovne ulice,

cvetlični paviljon

Prodajalna na Miklošičevi cesti obratuje nadalje. Priporočujoč se za cenjeno naklonjenost zagotavlja trdka točno in ceneno postrežbo.

1965

Sombor 86—88, sremska, okolica Indija 86 do 88, južnoban. 84—86. Tendence: neizpremenjena. Promet: pšenica 9 vag., ječmen 1 vag., koruza 8 vag., moka 2 vag., fižol 2 vag.

Ljubljansko lesno tržišče

Tendence mlačna, promet 1 vag. jelovine.

Agitirajte za Jugoslovana!

Izredna prilika!

Od 1.—10. septembra prodam: Kamgarne za moške obleke po Din 80— ter razno drugo blago tudi pod tovarniško ceno

Ivan Železnikar

Marijin trg 3

1909

Kdor

hoče elegantno oblečen biti, naj se zgleda pri

Gombocu

Maribor

Aleksandrova cesta 24

Gorazdov učni zavod

Pouk stenografije in strojepisa ter potrebnih merkanilnih predmetov po najnovejši in najuspešnejši metodi. Priglasila 1., 2. in 3. septembra od 9.—12. ure dopoldne. Nunska ulica 19, pritličje. Pismene prijave do 14. sept. pod naslovom J. GORAZD, BLED 2. 1936 Vila Rodica.

Stavbne

nasvete

daje tehnični biro »Tehna«, Ljubljana, Mestni trg 25-L. 507

Nogavice, rokavice, volna in bombaž

najceneje in v veliki izbiri pri

KARL PRELOG Ljubljana, Židovska ulica in Stari trg.

Malinovec

pristen, naraven na malo in veliko prodaja lekarna doktor G. PICCOLI, Ljubljana, Dunajska c. 6

Telefon 2059

Premog suha drva Pogostnik, Bohoričeva ulica 5

Trajno vodno ondula eijo izvršuje z najno večjim aparatom z de lovanjem toka 8 do 10 minut, ki ne peče. — Garancija podana. Če na solidna. Se najto pleje priporoča cenj damam frizer CIRIL VASEL Ljubljana, Novi trg (Turjaški trg št. 2. 1762

NAJBOLJŠI ŠIVALNI STROJI IN KOLESA „ADLER“ - „Gritzner“

švicarski pletilni stroji „DUBIED“ le pri

JOS. PETELINC Ljubljana za vodo

Telefon št. 2913.

Cek. račun 12.005.

Za časa velesejma paviljon „H“.

ZA VAŠE OTROKE POTREBUJETE NOVIH ČEVLJEV

OTROŠKI ČEVLJI, praktični, rujav, črne in iz laka

Din 55°

DEKLIŠKI ČEVLJI ZA ŠOLO, rujavi in iz laka

Din 85°

SPORTNI ČEVLJI, ZA ŠOLO in izlete z okrašenim jezikom

Din 85°

ZA DIJAKE ČEVLJI, okusne oblike, trajne, iz rujavega in črnega boksa

Din 165°

VISOKI ČEVLJI, dekliški in fantovski, iz kravine la podplati

Din 85°

KUPUJTE SAMO DOMAČI IZDELEK!

ZA KAJ S TEM OMOGOČITE ZAPOSLENJE DOMAČIH DELOVNIH SIL

Oglejte si izbor čevljev

v naših podružnicah Preskrbite si priznano soliden izdelek po zmernih cenah

TOVARNA ČEVLJEV

TRŽIČ (DRAVSKA BANOVINA)

Liubljana, Beograd, Maribor, Murska Sobota, Skopje, Zagreb, Karlovac, Novi Vrbas, Osijek, Sombor, Subotica, Vrnac, Vukovar, Sarajevo, Sušak, Split

P. Ripson:

Marsove skrivnosti

(Roman.)

Som je napravil silen skok, a zaman. Tri druge lovke so se mu ovile okoli trupa. Eno je mahoma odgriznil in temna kri je pobarvala vodo, ki se je mešala s blatom in peskom, katerega je bil dvignil z dna divji boj. Robert kmalu ni mogel ničesar več videti, kajti boj je bil vodo daleč na okoli tako skalil, da je bila motna najmanj na petdeset metrov. Iz te kalne vode so se dvigali stebri umazanih curkov proti površini in vse je vrelo in prekipelo. Som se ni dal kar meni nič tebi nič pogoltniti. Robert je komaj dihal, s takim zanimanjem je opazoval ta strašni boj na dnu morja, ki je trajal skoraj pol ure. Potem se je vodovje polagoma umirilo in morske struje so odplovile kalno vodo ter prinašale čiste. Pokrajina se je zjasnila, toda niti soma, niti polipa ni bilo več videti. Menda se je bil polip soma tako oklenil s svojimi lovskimi, da ga je mogel slednjič potegniti popolnoma k sebi, v svoje skrivališče pod skalami. Tragedija je bila končana in mirno so spet plavale pestrobarevne ribe po kristalnočisti vodi.

Robert je nadaljeval svojo pot po podmorski galeriji še pol ure daleč, slednjič se je pa vrnil, kajti sonce je stalo že nizko in pod morjem je zavlada poltema. Po dnu so se začele sprehajati čudne zveri, podobne na pol rakom, na pol zmajem, z velikanskimi žreli in dolgi-

mi tipalnicami, na koncu katerih so žarele svetlobne točke. S temi tipalnicami so te živali privabljale majhne ribe ter jih nato hlastale s svojim žrelom. Robert je tudi videl ribe, ki so se vse svetile, kot bi bile iz čistega zlata. Sploh je s prihodom teme vse morsko dno bilo spremenjeno: iz lukenj in izpod skal in kdo ve odkod so priplavale nove živali, ribe in zveri, med tem ko so se dnevne poskrile. Začelo se je pravcato nočno življenje, ki ga je Robert še nekaj časa opazoval, ko je bil dospel na konec tega čarobnega hodnika.

Nato je spet stopil v lift in se je odpeljal nazaj na višino stolpa, v svoje stanovanje. Bil je utrujen od dolgega prehoda navzdol v podzemlje in po podmorski galeriji. Večerjal je pri zvokih skrivnostnega gramofona in razmišljal o tem, kar je bil ta dan novega videl.

— Vsak dan nove skrivnosti, si je dejal v samogovoru. Zakaj so nakopičili toliko hrane? Saj je en človek niti v stotisoč letih ne bi mogel pojesti. In čemu so zgradili to prekrasno podmorsko galerijo? Ali samo za zabavo? Ali je služila morda tudi v kakšen drug namen? Kolikor vprašanj, toliko ugank. Najbolj čudno se mu je pa zdelo, da od nikoder ni prebivalcev. Ali jih je pobrala kakšna kuga? To je bilo izključeno, kajti moral bi najti njih trupla. Torej so se vsekakor morali izseliti drugam. Toda kam? In zakaj? Saj so vendar imeli vsega v izobilju, razen tega lepo stanovanje, dober zrak, kopel, knjižnico, gramofon, letalo, skratka vse, kar si človek požel za lepo in udobno življenje. Ali pa je to morda bilo samo poletno ali začasno bivališče kakšnega bogataša, ki sedaj živi v daljnem mestu? Morda je nekaj

sto kilometrov dalje zelo obljudena dežela, kjer prebiva rod teh izredno visoko civiliziranih Marsovcv?

Robert si je zaman belil glavo. Zelo žal mu je bilo, da kljub ponovnim poskusom ni mogel najti izhoda, kako bi se naučil iz knjig jezika Marsovcv.

Zaenkrat se mu je življenje, kot ga je imel, zelo dopadlo. Hrane je imel dobre in dovolj, vsak dan je hodil na sprehod v okolico stolpa, tu in tam ustrelil s svojim lokom kakšnega ptica in ga spekel v kuhinji na električni peči. Bilo je dovolj vsega v kuhinjskih shrambah, kar je rabil za kuhanje. Imel je tudi tople vode dovolj na razpolago, kajti vodovne cevi so šle skozi električno napravo za ogrevanje. Skrivnost zanj je le bila, odkod prihaja ta elektrika. Menda je nekje kakšen podzemski potok gnal turbino, ali pa se je elektrika delala v morski postaji s pomočjo stalne razlike med toplino vode na morski gladini in v globočini, enako kot je to napravil neki francoski učenjak v Havani.

Kopal se je v morju, toda na peščenih obali, ki jo je poprej dobrodu preiskal, da ne bi imel neprijetnih presenečenj, kajti prav nič ga ni veselilo, se ponovno bližje spoznati s kakšnim polipom ali pa celo somom. Držal se je vedno v plitki vodi v bližini brega in se nato solnčil v pesku. Vsak dan je zjutraj in zvečer telovadil, da bi ohranil gibkost svojih udov, sploh si je vse življenje uredil tako lepo, kot bi bil nekje na počitnicah in ne bi imel nikakih skrbi za bodočnost. Popravljal si je svoje živce, postal je spet jak in gibčen, in ni se mu več poznalo, da je ležal tri mesece v kataleptičnem spanju v indijskem samostanu.

Zanimivo mnenje o strojih

V najnovejšem času se javno mnenje zlasti z ozirom na brezposelnost, vedno bolj obrača proti strojem. Znani angleški gospodarski pisatelj Herbert Casson pa je drugačnega mnenja; on piše namreč:

»Čisto razumljivo in naravno je, da umetniki, idealisti in rokodelci ne marajo strojev. Z umetniškega stališča se da stroj res težko presojati; toda meni ne gre v glavo, zakaj bi moral stroj biti lep? Mi tudi ne moremo od strojev zahtevati, naj bi dišali... Samo bedak ocenjuje stroj iz istih vidikov kakor ocenjujemo rože ali pa solnčni vzhod.

Idealisti trdijo, da uničujejo stroji čuvstvenost delavstva in pravijo, da enakomerno delo človeka ubija. Oni ne marajo ne ropota, ki ga povzroča stroj, pa tudi ne discipline, ki mora vladati v fabriki. Pozabljajo pa popolnoma na surovost, ki je bila v navadi prej skoro po vseh deželah, dokler niso iznašli strojev. Suženstvu je napravila konec industrijalizacija. Naravno je sicer, da nasprotujejo strojem ljudje, ki nimajo pojma o industriji, čudno je pa to, da nasprotujejo strojem tudi fabrikanti, ki gledajo v strojih le neko »nepotrebno zlo« in pravijo, »stroji so predragi«. Žalibog je namreč še vedno precej fabrikantov, ki imajo mišljenje rokodelcev. Taki fabrikanti imajo še vedno ročno delo rajši kakor pa strojno, to pa zato, ker mislijo ti ljudje, da je le majhna nezadovoljena delavnica nekaj trdnega in solidnega. Ti ljudje pa žive v tej svoji veri le tako dolgo, dokler jih ne požre to ali ono z modernimi stroji opremljeno podjetje. Slab stroj ali zastarel stroj pa spada v moderno podjetje prav tako kakor voziček za otroke na dirkališče za avtomobile.

Devet desetlin vsega pisarniškega dela n. pr. nam opravi dandanes stroj. Mi poznamo danes mehanično knjigovodstvo. Mi imamo stroje za seštevane, imamo pa tudi že stroje za statistiko. Pisma narekujejo v stroj, pisalni stroj jih piše, stroj za naslove piše naslove in stroj jih frankira. Za kemike in druge iznajditelje danes ni nobenih mej več. Moderna fabrika ima dandanes lahko tudi svoj zrak, ker si sama izdeluje toploto in vlago po potrebi, brez ozira na vreme zunaj. V podzemni železnici v Londonu je zrak boljši in čistejši kakor pa po london-skih ulicah. Vsa ta čuda moderne tehnike pa ne stanejo nič, ampak nam prihranjajo lepe stroške.

Stroji so upanje bodočnosti. Stroj pomeni mir in udobnost, prijetnost življenja doma in na potovanju in srečo in zadovoljnost ljudi. Dobro plače omogoča samo stroj in do danes stroji še niso uničili nobenega naroda.

Plesna tekma

V nekem pariškem cirkusu se je te dni končalo veliko tekmovanje, kdo bo najdalje plesal. Nagrado v znesku 12.500 frankov sta dobila neki Amerikanez Ted Stanley iz Floride (Zedinjene države) in pa neka Francozinja, ki sta preplesala 752 ur. Ko je bila tekma končana, so morali oba odnesti s plesišča, tako sta bila utrjena. Plesalka je strgala 20 parov čevljev, plesalec pa 8 parov. Ko pa sta toliko prišla k sebi, da sta lahko zopet govorila, sta izjavila: »Nikdar več!«

Drugo nagrado je dobil par, ki je moral nekaj ur pred prvim parom nehati plesati, ker si je bil plesalec nogo izpahnil in so ga morali nezvestnega nesti proč. Plesalci so dobili od gledalcev nad 200.000 frankov prostovoljnih prispevkov. Pogoji za tekmo so bili zelo težki: vsak par se je moral vsako uro podnevi in ponoči vrteti najmanj 45 minut, to vrtenje je bilo pa tako naporno, da so se posamezni pari proti koncu že komaj vlačili na plesišče. Več plesalcev se je zgrudlo od slabosti na tla, neka plesalka pa, kateri je plesalec odpovedal, se je sukala nekaj ur sama, upajoč, da bo našla drugega plesalca. Pariško časopisje je sicer proti prireditvam te vrste protestiralo in tudi zdrav-

nik si ljudje svarili pred tem početjem, toda vse skupaj ni nič pomagalo. Sveto pismo ima res prav, ko trdi nekje: Število tepcev je neskončno!

Neznano mesto

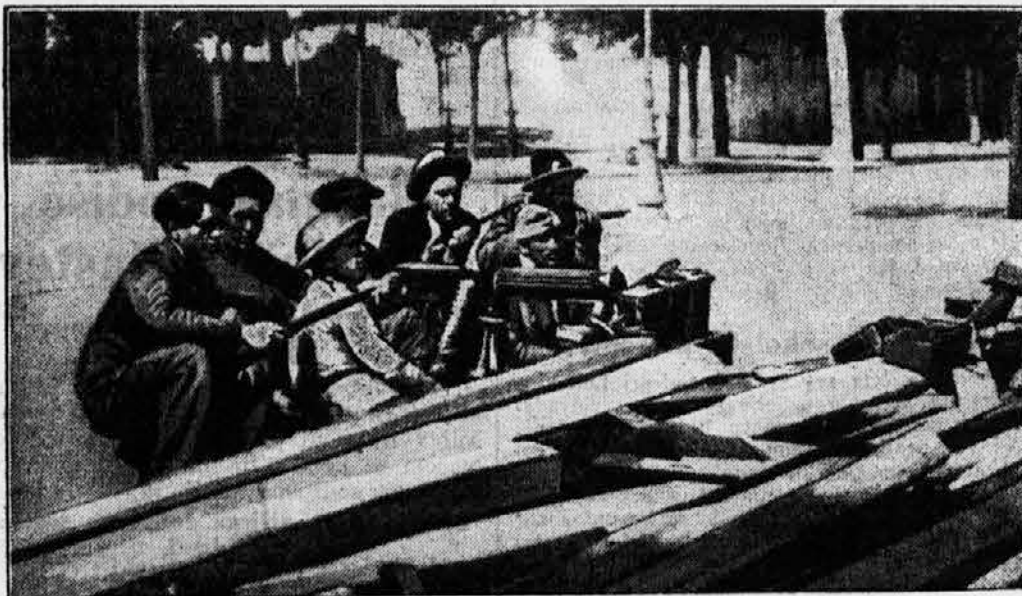
V mestu Johannesburg v južni Afriki so te dni poslali posebno ekspedicijo v puščavo Kalahari, da poišče tamkaj neko mesto, ki ga je bil opisal že pred 60 leti ameriški raziskovalec Farini, a danes ni o njem nobenega sledu več. Farini opisuje v svojem delu, ki je izšlo leta 1871., natanko vse razvaline tega mesta, ki je danes bržkone že popolnoma pokrito s peskom, ki ga je nanesel veter iz puščave. Farini je prodiral v te kraje s severa in se je ustavil na pobočju nekega hrička, kjer je našel sledove zidovja; to zidovje je preiskal in izrekel mnenje, da je moral ta zid igrati bržkone vlogo »kitajskega zidu«. Začel je na označenem mestu tudi kopati in je res odkril nekaj lepih postavkov za stebre. Nikjer pa ni našel nobenega napisa, iz katerega bi se dalo sklepati, kakšno mesto da je to bilo. Domnevajo pač, da se je morala tam nahajati cela vrsta utrjenih naselbin, ki jih je napravilo neko nam neznano pleme, da zabrani pot do svojih zlatih rudnikov tujcem, toda gotovega ne vedo nič. Domnevajo dalje tudi, da je morala biti shranjena v nam

neznanim mestu velika množina dragega kamena. Tudi domačini-zamorci vedo o tem nam neznanim mestu marsikaj povedati. Ekspedicija bo imela torej težko delo, če bo hotela neznano mesto odkriti.

Riba, ki gnezdi

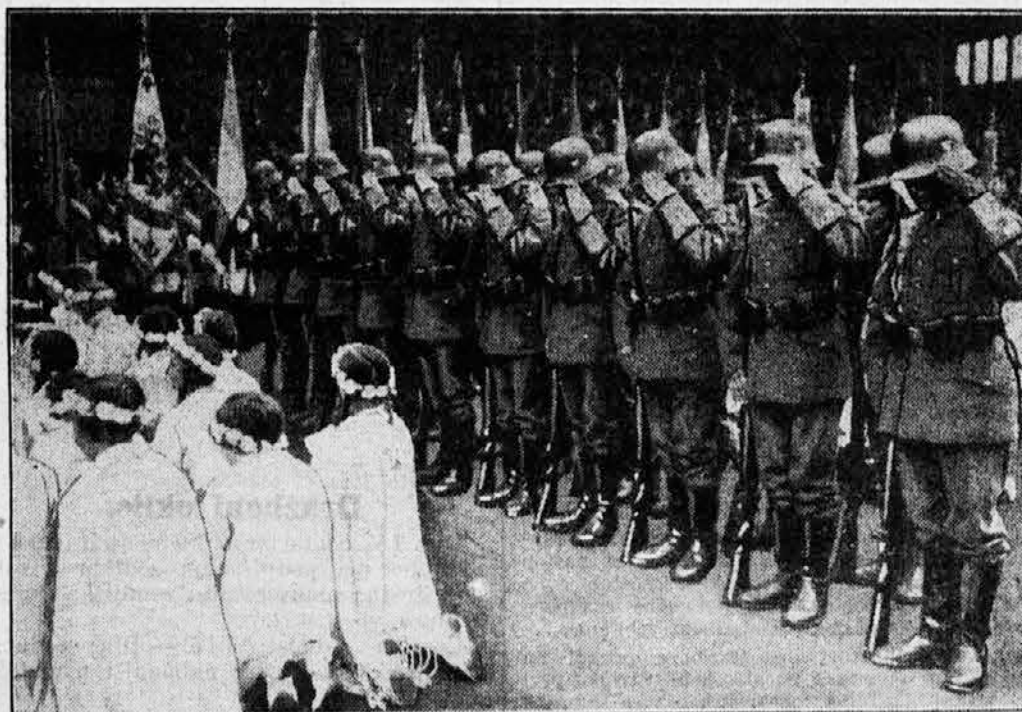
V ruskih rekah živi riba, ki jo imenujejo Rusi »količka« (mi bi je rekli »bodica«). Ta riba ni velika, ker je komaj 6 centimetrov dolga, na hrbtu pa ima nevarne bodice.

To je menda edina riba, ki si dela vsako leto svoje gnezdo. V gnezdu pa ne živi in se tam tudi ne skriva pred svojimi sovražniki, pač pa si dela gnezdo za rejo potomstva. Gnezda pa ne napravi samica, ampak samec, ki naredi gnezdo iz mahu in trave; ko pa je gnezdo gotovo, vodi tja samico za samico, da tm odležejo svoja jajčeca. Ko so samice s svojim poslov gotove, zopet odplavajo in se ne zmenijo nič več za svoj zarod, pač pa skrbi samec tudi za razvoj zaroda. Navadno traja po mesec dni, predno se iz jajčec izležejo mlade ribice; te pa zopet vodi v pripravo vodo samec, ki jih tudi neustrašno brani pred sovražniki in jim pomaga iskati primerno hrano. Zanimivo je, da spadajo med najbolj nevarne sovražnike mladega zaroda — samice!

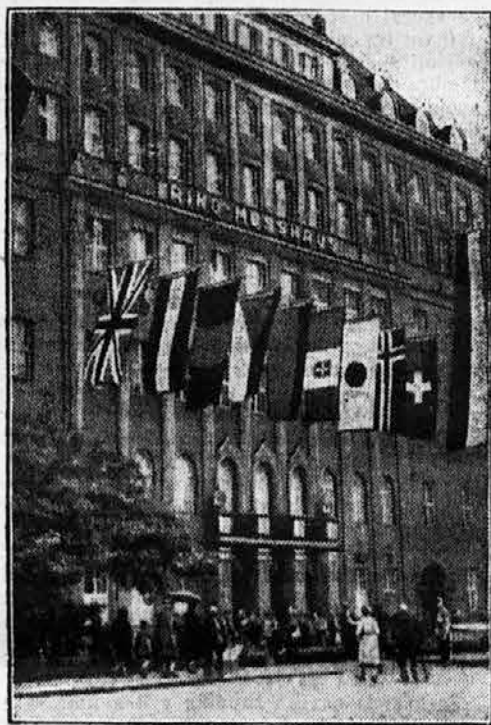
Upor v Lizboni

V glavnem mestu Portugalske, v Lizboni, je prišlo te dni do krvavih nemirov. Na sliki vidimo oddelek strojnih pušk na ulici, da zadušil vsak upor v kal.

Katoliški shod v Nürnbergu

Častni oddelek nemške državne armade med blagoslovom papeškega nuncijskega.

Otvoritev jesenskega velesejma v Lipskem
V nedeljo 30. avgusta so otvorili jesenski velesej v Lipskem.

Kaj je »braderija«

V vzhodni Franciji se je po vojni razvila navada, ki je ljudem zelo všeč in ki se je pred dvema leti razvila tudi na Luksemburškem. Mogoče se bo ta navada zanesla tudi še v Nemčijo. Ta navada je »braderija«.

Besede »braderija« ni v besednjaku. Bolj znana je beseda »broder« in ta beseda pomeni v ljudskem jeziku »razprodajati«. Danes pa ne razumejo pod besedo »braderija« navadne razprodaje, ampak razprodajo, ki jo naredi vsi trgovci enega mesta skupaj na določen dan. Za tak dan delajo po časopisih že mesece in tedne poprej silno reklamo, na sam dan »braderije« pa razlože trgovci svoje blago ne samo v prodajalnah, ampak tudi pred prodajalnami, cene za blago pa so neizmerno nizke. Ljudje si ogledujejo razstavljeno blago, nizke cene pa jih vabijo vedno več in vsak najde gotovo nekaj, kar mu je všeč in — kupi. Tako se trgovci ne iznebe samo starega, ampak tudi modernejšega blaga. Na Francoskem in na Luksemburškem se je ta način prodaje zelo udomačil in razširil in ljudje so jako zadovoljni. Glavna naloga »braderije« je pač čim večji zblizanje med trgovci in občinstvom.

»Popoln« poljub

Dr. Charles Craster, zdravstveni nadzornik v Nemarku (Zedinjene države), se je te dni vkrcal na pot v Anglijo, kjer namerava začeti ostro propagando proti poljubovanju, ki je po njegovem mnenju silno škodljivo.

Proti naukom ameriškega zdravnika pa je začel hudo gonjo angleški zdravnik dr. Oldfield. »Pomislite,« je rekel nekemu častnikarskemu poročevalcu, »da me poljubi lepo dekle, in sicer tako, da je poljub popoln poljub. Če me poljubi »popolno«, se prenašajo od osebe do osebe dobri in slabi bacili. To pa je nekaj naravnega in zato sem pristaš poljubovanja.«

»Kakšen poljub pa je popoln?« — je vprašal častnikar.

»To je poljub, ki ima v sebi ljubezen, spoštovanje in strast« — je odgovoril dr. Oldfield. »Če manjka ena od teh sestavin, poljub ni »popoln.«

So pa tudi znaki, ki kažejo, da ima tudi ameriški zdravnik precej prav. V Kaliforniji sta se namreč prav »popolno« poljubovala moški in ženska med vožnjo z avtomobilom. Poljub je bil tako »popoln«, da se je avtomobil prevrnil, oba pa sta obležala mrtva v cestnem jarku...